

HÂB-I HAYÂL, AYINTABLI HÜSNÜ

NAZİRE ERBAY* - HAYRİYE DURKAYA**

Öz

Hâb-ı Hayâl, Ayıntablı Hüsnü'ye aittir. Eser, otuz bir sayfadan oluşmaktadır. Eser, Atatürk Üniversitesi Kütüphanesi, Seyfettin Özege bölümünde tespit edilmiştir. *Hâb-ı Hayâl*, mesnevi nazım şeklindedir ve 481 beyitten oluşur. 19. yüzyılda yaşayan Ayıntablı (Antepli) Hüsnü hacim yönünden kısa bir mesnevi kaleme almış olmasına rağmen, eseri zengin muhtevalı bir anlatıma sahiptir. *Hâb-ı Hayâl*, bir şairin uykuya teslim olmasıyla beraber gördüğü rüyaları anlatır. Tarihî birtakım gerçeklere yer veren mesnevi, Ayıntablı Hüsnü'nün şairlerle ilgili düşüncelerini aktarması dolayısıyla önemlidir.

Bu çalışmada, *Hâb-ı Hayâl* hakkında değerlendirmeler yapılmış, metin çeviri yazı ile verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Hâb-ı Hayâl*, Ayıntablı Hüsnü, mesnevi

ABSTRACT

Hâb-ı Hayâl is a work by Ayıntablı Hüsnü. The work consists of thirty one pages. It was found in Ataturk University Library, Seyfettin Ozege section. *Hâb-ı Hayâl* is in mesnevi verse form and consists of 481 couplets. Although Ayıntablı (Antepli) Hüsnü, who lived in 19th century, wrote rather a short mesnevi, it has a narration with

* Yrd. Doç. Dr. Atatürk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü. erbayn@hotmail.com

** Arş. Gör. Atatürk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü. h.durkaya@atauni.edu.tr

quite a rich content. *Hâb-ı Hayâl* tells dreams of a poet who falls asleep. Mesnevi which includes some historical facts, is important as it narrates Ayıntablı Hüsni's ideas about poets.

In this study, evaluations on *Hâb-ı Hayâl* have been made and text has been presented with translation.

Keywords: *Hâb-ı Hayâl*, Ayıntablı Hüsni, mesnevi

چکیده

خواب و خیال اثر آیتپلی حوسنی می باشد. این اثر متشکل از ۳۱ صفحه می باشد. این اثر در بخش سیف الدین اوزگه کتابخانه دانشگاه آتاتورک تثبیت شده است. خواب خیال به شکل مثنوی منظوم بوده و متشکل از ۴۸۱ بیت می باشد. آیتپلی (آنتپلی) حوسنی که در قرن ۱۹ زندگی می کرد با وجود اینکه از لحاظ حجمی مثنوی کوتاهی را نگاشته است اما این اثر وی بسیار غنی و پربار می باشد.

خواب خیال تسلیم شدن شاعر به خواب بوده و از رویاهای وی بحث می کند. این مثنوی که از حقایق تاریخ سخن می گوید، افکار آیتپلی حوسنی را نیز در باره شعرا در بر میگیرد و از این نقطه نظر حائز اهمیت می باشد. در این پژوهش در مورد اثر خواب و خیال بحث و بررسی انجام گرفته و ترجمه متنی آن ارائه شده است.

کلید واژه ها: خواب و خیال، آیتپلی حوسنی، مثنوی

Ayıntablı Hüsni'nün *Hâb-ı Hayâl* adlı eseri ile ilgili bu çalışma, Atatürk Üniversitesi Seyfeddin Özege Kütüphanesi'nde 0111529-4558 no ile kayıtlı bulunan ve İstanbul Mekteb-i Sanayi Matbaası'nda (1291/1874) basılmış olan 31 sayfalık metin dikkate yapılmıştır.

Hakkında yeterli ayrıntılar bulunmayan Ayıntablı Hüsni'nün kaynaklardan elde edilen bilgilere göre 19. yüzyılda yaşadığı bilinmektedir.¹

¹Ayıntablı Hüsni hakkında bu çalışma yapılırken: İbrahim Yakar, Antepli Şairler Üzerine Bir Değerlendirme (1), Gaziantep Tarih ve Kültür Dergisi, Eylül-Ekim 2007, s.58-64; İbnü'l Emin Mahmud İnal, Son Asır Türk Şairleri (haz. M. Kayahan Özgül) Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları Ankara 2000; Bursalı Mehmet Tahir, Osmanlı Müellifleri, Bizim Büro Yayınları Ankara 2000; Haluk İpekten, Mustafa İsen, Recep Toparlı, Naci Okçu, Turgut Karabey, Tezkirelere Göre İsimler

Ayıntablı Hüsni'nün, *Hab-ı Hayal* adlı eseri içinde yer alan tarih düşürmelerle beraber 481 beyitten oluşmaktadır. Eser, mesnevi nazım şeklinin biçim özelliklerini gösterir ve remel bahrinden 'fâilâtün, fâilâtün, fâilün' aruz kalıbı ile yazılmıştır. *Hab-ı Hayal*, hacimce küçük olmasına rağmen bahsettiği konular itibariyle kendi içinde bir zenginlik arz eder.

Ayıntablı Hüsni eserinde, henüz esas metne geçmeden yazdıkları hakkında ön bilgi vererek anlatımına başlar. Hüsni, eserinde anlatıklarının rivayet olmayıp birebir gerçek olduğunu ifade ettiği manzum söyleyişlerle ilk mısralarını oluşturur.

Tiyatro hikâyetine benzemez
Bu şâ'ir sözüdür degildir mesel

Ayıntablı Hüsni, kısa bir girişle başlattığı eserinin ilk iki beytine geleneksel olarak besmele ve salvele ile başladıktan sonra, buradaki anlatımı uzatmadan asıl anlatmak istediği konulara doğrudan giriş yapar. Hüsni, ilk olarak on dokuz beyit halinde İslâm devletinin içine girdiği karışıklıklardan sonra Emevilerin adaletsizliği hakkında beyitler oluşturur ve Yezid'in günahının çokluğundan, devletlerinin sonlarının gelişinden, İslâm devletlerinin adaletle yönetilmesinden on dokuz beyitle bahseder.

İtdi tasallutun Emevî ibtidâ
Azaldı ol fırkada 'adl âşinâ

Cümlesi yek cürm hayâl olsa ger
Cürmi Yezîdiñ yine andan eşerr

Böyle hahâ üzre teşekkül iden

Sözlüğü, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları 1988, Şemseddin Sami, Kâmusu'l-Alam, Kaşgar Neşriyat Ankara 1996, Mehmet Süreyya, Sicill-i Osmânî (haz. Nuri Akbayar) Kültür Bakanlığı Tarih Vakfı Yurt Yayınları İstanbul 1996; Filiz Kılıç, İ.Hakkı Soyak, Aysun Sungurhan, Mustafa Durmuş, Şair tezkireleri, Grafiker Yayınları, Ankara 2011 gibi kaynaklar gözden geçirilmiştir.

Devletiñ olmaz idi nesli Şen
Eyledi °Abbâsî-i °alî tebâr
°Ahd-ı Reşîde kadar °adl âşikâr

°Âkili Harûn idi ensâbınıñ
Kadrin arar her işiñ erbabının

Ayıntablı Hüsnü, “Silsile-i Celîle-i °Osmânîyeniñ Memdûhîyet-i Bekâ-yı Saltanatla Tefhîm Buyuruldukları HiŐâl-i Kerîmeyi Beyân” ile verdiği başlıkta Anadolu’daki Mođol istilasından ve bundan sonra Osmanlı’nın ihtiŐamlı bir Şekilde nasıl var olduğunu on ikibeyitle anlatır.

Saf-Şiken-i leşker-i gûl-i Mogol
Mülkiñi pâk itdi tavâ’ifden ol

Fâtih-i dervâze-i feth-i kebîr
Ma°nâ-yı fermûde-i ni°me’l-emîr

Şehm-i ğazâ sehm-i kaviyyü’l-cinân
Hey’et-i zî-Şevket-i °Osmânîyân

Her biri bin Şavlet ile aldı nâm
Seyf ile dünyâyâ virüb intizâm

Cümlesiniñ maĐŐadı a°lâ-yı dîn
°Adl ile esvedîñi tâbi°în

Hüsnü, bu anlatımının hemen ardından “Şehenşâh-ı Cihân °Abdülazîz Hân Hâzretleriniñ °Âmmeye Hilye-i Memdûhatıyla Metbû°iyetini İcâb İden Terrâkiyyât-ı Hâzıra” ile Sultan Abdülaziz’in Osmanlı Devleti için yaptığı hizmetlerden -sanayi, ilim, fen ve askeri vd. hizmetleri- özen, dikkat ve övgü ile yirmi iki beyitle bahseder.

Zât-ı Hidiv-i halef-i dîv-bend

Avrupa meşhûrı nice ercümend
Geldi idüb devletine i°timâd
Her biri biñ şevk ile °arz u dâd

Gördi bu iklîmiñ i°ânâtını
Avrupa atırdı ticârâtını

Zırhlılar icâd idüb ejder gibi
Her biri baħr üzre yürür bir gemi

Sıf-ı nizâmiyye çıkub fevc fevc
Saldı o deryâ daHi ber üzre mevc

Berk-i semâ-zâdını teslim ider
Bu götürüb her yere taKsîm ider

Tayy-ı mesâfetle o bürhân-ı ferd
Olmada sarsar gibi kişver-neverd

Ayıntablı Hüsni daha sonra eserinin sebab-i tertib kısmına geçer. “Sebeb-i Tertîb-i Nazm u Me’âl ü Tesmiye-i H’âb-ı Hayâl” başlığı altında yirmi beş beyit oluşturan Hüsni, burada da Abdülaziz’in devlete yaptığı hizmetleri övgü ile anlatmaya devam eder.

İtdi zamânında fûnûn intişâr
Kalmadı tahsilde eşkâl-i kâr

Oldı sühûlet-res-i °akd-i zebân
Türkçe gibi söylenür her lisân

Şair bu bölümde özellikle Abdülaziz’in cömertliğini de ifade etmekten geri durmaz.

Kimsenin asârını redd eylemez

Bâb-1 ‘inâyâtını sedd eylemez

Kimi idüb nesr ile ibrâz eser
Câ’izesin leffen alub neşr der

Hüsnü, eserini yazma fikri aklına aniden geldiğini ve bu fikirle heyecanlandığı bu başlık altında belirtirken, eserini tertip sebebini de açıklığa kavuşturur.

Ben dahı teheyyüç idüb efkârımı
Yokladım endâze vü mikdârımı

Gelmedi hiç katıra başka me’âl
İtdi hücûm üstüme Hâb-1 Hayâl

Ayıntablı Hüsnü, burada anlattıklarının doğruluğunu ispatlamak gayesi ile eserinin uyku ya da hayal olmadığını kısa bir mesel olduğunu söyler.

Hâb degil bir şeb-i firûzdur
Rûzi hayâl-i suhan efrûzdur

Hâb degil kıssa-1 pür intibâh
Aç gözini itme hayâl iştibâh

Hüsnü, eserinin bu kısmında mesnevisini hiçbir şekilde kimseden çalmadığını da özelliklesöyler.

Aldım anı tab^e-1 safa-yâbdan
Çalmadım ol kiseyi dolabdan

Bu bölümden sonra eserinin çatısını oluşturan ve bir şairin hal ve tavırlarını anlatan bölümüne başlayan Hüsnü, bölüm için “Ta’rif-i Etvâr-1 Şâ’ir-i Şehr-i Tiş’âr” başlığını ilk önce kullanır.

Var idi bir şâ’ir-i mecbûr-zen

Medh-i zenân ile olub hâme-zen

Hüsnü'nün bu bölümde bahsettiği şair aslında ilk başlarda özgün söyleyişleri olan biri olarak tasvir edilir.

Ân zenân idi anıñ andığı

Bikr-i mezâmin idi kullandığı

Şi'ri suvergâh-ı nigârân idi

Şîvesi hem-şîve-i nisvân idi

Ayıntablı Hüsnü, bundan sonra bahsettiği şairin özentiye dayalı tavır ve davranışlarındaneleştiriye kayan bir tavırla bahsetmeye başlar. Bahsedilen şair eserde Batı hayranı, kendi kültürel değerlerini giyimi, tavrı ve hayatı ile yansıtmayan 'züppe' tipinin adeta bir örneğidir.

Nazma şürû' itse yapardı müdâm

Cem'e-i mü'ennesle mücanis kelâm

Söz ebesi şâ'ir idi ol kişi

Kendisi erkek idi sözi dişi

Kısaca caket biçmi Londra

Şık şık öter potin ile kundura

Ortada mirâne gezüb şıklanur

Seyre çıkan dilbere âşıkılanur

Nagmeler eyler idi düm tek gibi

Paytonı ardında tekerlek gibi

Ayıntablı Hüsnü, bu bölümden sonra "Hû'âb-ı Dîden-i Şâ'ir" başlığı ile bahsettiği şairin gözünden şairlerin toplandığı bir işret meclisi ve buradaki kadınlardan bahsetmeye başlar. Bu bölüm, özellikle işret meclisine giren şairin izlenimleri, rüya ve uyku halleri üzerinden

şekillenir. Bölümün ilerleyen kısımlarda değişik başlıklarla bu meclis-
teki kadınların durumları onlarla yapılan samimi sohbetler üzerine
anlatımlarla devam eder. Bu başlıklardan bazıları, “Der Medh-i Sâkı”,
“Şâir-i Na’imiñ Ruyet-i Sâkî ile Telaqqî Eylediği Ahvâl-i ‘Acîbe”,
Şâirin Ruyâda Bir Duhter-i Hûrşîd Peykere Mülâkatı” dır.

Ugradı bir bezm-i safâ-pervere
Gelmişdi heb şuâra bir yere

Zevk-i civân ile o bezm-i eazz
Teşneye reyyân idi bî-duht-i rez

Avrupa kârı idi mînâları
Nakş-ı hattı rûy-ı muğân peyker

İtdi o hâb içre teşahhus-ı hayâl
Basdı o kâbûsu gelüb başka âl

Bir de o hâl üzre görüb duhteri
Togdı felekde iki sa’d ahteri

İşret meclisindeki uyku ve rüya hallerine dair anlatımından sonra,
bu yaşananların gelip geçici, faydasız işler olduğunu ifade eden şair,
bu bölümü “Hâl-i Dünyâ ve Mübtelâsında Bulunan ‘Adem-i Vefâ”
başlığı altında verir.

Geldi tahâdet demi dünyâ budur
Muhtelimin gördiği rü’yâ budur

Şîvesi mühlik elemi cân şikâr
Hüsnüne aldanma firengisi var

Nihayet Ayıntablı Hüsnü, eserinde bahsettiği şairin işret meclisin-
de bulunduktan sonra yaşadığı pişmanlığı anlatmaya başlar ve

“Neş’eniñ Ğaybubetiyle  Âlem-i Şehvetde Ğördiği Nedâmet ve Ğasveti” başlığı ile öđüt veren bir tavır takınır.

Neş’e temâm eyledi nushın hemân
Oldı nihân-hâne-i cân içre cân

Dilde fakatkaldı hevâ ah ile
Tende kesel mihnet-i cân-gâh ile

Nefse ol zâtña şehvet virir
Evveli zillet şonu hacâlet virir

Her kim olur nefes itâ’atle kûl
Muhteşem olsa yine  adidir ol

Eserin bir bölümünde sakinin bile şairi ikaz ettiğine dair anlatım oluşturulur.

Şâ’iri mahcûb-ı hitâb eyledi
Remz-i nezâketle  itâb eyledi

Ayıntablı Hüsni, bu bölümden sonra, öğüt veren üslubunu daha etkili ve detaylı olarak devam ettirir ve işret meclislerinin kötülüğü, buradaki kadınların durumları hakkında uzun anlatımlar yapar.

Düşme beg oğında  ineb bintine
Neş’e virir şey değil ol sentine

Evde iç ağşamcılığın var ise
Kisve-i zahriyye kafadâr ise

Ayıntablı Hüsni, işret meclislerini ve kadınlara dair görüşlerini anlattığı bölümlerden sonra “Nazm ile Hicv vü ŞuĞkânıñ Vehâmet-i Su’-i Te’sîri” başlığı ile artık şiir ve şaire dair görüşlerini anlatmaya başlar.

Şâ'iriñ âyînesi eş'ârıdır
Sırrı şuhûd-âver-i mişvâridir

Şi'ri makâmâtına burhân olur
Şâ'iri beytinde arayan bulur

Hicvsiz ol hâl ile mahzûl olur
Kendi ezâsıyla cezâsın bulur

Hüsnü ayrıca "Nâ-ehl ü Lî'emi Medh ü Tavşîf Ye's ü Nedâmeti Taz'îf Eylediği" başlığı altında ehil olmayanların yazdığı şiirleri ve onların şairliklerini eleştirir.

Beyte her hüccâcı karîn eyleme
Gönlüni mekrinden emîn eyleme

Sanma hatabım dili ta'mîr ider
İtse de turmaz yine tahkîr ider

Hüsnü, eserinin sonuna doğru nasihat üslubunu artırır. "Feyz-i Tevekkül ve Taşfiye-i Kâlb" başlığı bu bölümlerden biridir.

Gezme' imâretde harâbâtî ol
Geç' arzı cisimden öz zâtı ol

Aç gönül âyînesin işrâki sil
Sonra beher gördiğini neş'e bil

Ayıntablı Hüsnü geleneğin devamı olarak eserinin sonuna doğru, "Münâcât-ı li Cenâb-ı Kâdiye'l Hâcât" başlığı ile dua bölümüne geçer.

Magfiret ister sebab âvareyim
Ana sebab müznib-i bîçâreyim

Vir gözimin yaşına feyz-i revân

Olsun o feyzile ter ü tâze cân

Ayıntablı Hüsni, eserinin sonunda Hakkı Beg Efendi ve Şeyh Remzi Efendi'nin eseri için yazdıkları takrizleri metnine alır. Hüsni bundan sonra, eserini tarih düşürerek bitirir.

Eser hakkında yapılan yorumlara ilaveten Ayıntablı Hüsni'nün Hab-ı Hayal adlı eserinin dil özellikleri hususunda söylenmesi gereken ilk şey, eserin 19. yüzyılda yazılmasına rağmen, oldukça ağır bir anlatımının olduğudur. Hüsni eserinde kısa bölümler içinde Arapça, Farsça kelimeleri sıkça kullanarak hacmi küçük ama anlatımı külfetli bir metin oluşturur.

İn ne kinâyât ne Hâb-ı Hayâl
Nutm-ı sarîhest sahîhü'l-me'âl

Ayrıca Ayıntablı Hüsni, eserinde örneklendirmelere, temsillere yer verirken, Türkçede kullanılan deyimlerden sık sık faydalanır.

Fi'l-i mahl-ı 'akl-ı safâ hîzine
Bu lahana turşusu perhîzine

Mısraları sarmadı mâ gû ile
Bezleri yokdı o tarakda bile

Mihr ile barışmadı yıldızları
Mâh ile rûşen idi gündüzleri

Kolla zimâm elde iken fırsatı
Depme ayâğında Turan devleti

Girme o kahbe gidinin koynuna
Asma ciger yer kedinin boynuna

Bu genel değerlendirmelerden sonra, Ayıntablı Hüsni'nün kısa fakat ele aldığı mevzular itibariyle kendi içinde bir zenginlik arz eden

eseri, Hab-ı Hayal adlı eserinin 19. yüzyılın siyasi, sosyal ve edebi anlamda bir değerlendirme imkânı sağlaması bakımından dikkate değer olduğu söylenebilir. Eser, geleneksel olarak klasik şiirde var olan uzun hacimli mesnevilerin adeta bir minyatürü olarak değerlendirilebilir. Hüsnü, kısa mesnevisinde Osmanlı ve ondan önceki geçmiş tarihi kısaca değerlendirdikten sonra özellikle Abdülaziz döneminden övgü ile bahsetmesi dikkat çekicidir. Eser hakkında son söylenmesi gereken en önemli husus, Ayıntablı Hüsnü'nün şair ve şiir hakkında yaptığı değerlendirmelerdir. Şair, metinde de görüleceği gibi, bu bölümde adeta poetik bir bakış sergiler. Bu bağlamda şair, şiirin sıradan bir sanat, şairin de sıradan bir şahıs olmadığını eserinde verdiği değişik misallerle özellikle vurgular. Buradan da aslında şairin eserini yazma maksadının da “şair ve şiir üzerine düşüncelerini yansıtmaktır” denirse yanlış yapılmış olunmaz.

Ḥâb-ı Ḥayâl

Efendim ma'ârif-pesendim beyim
Saña bir sözüm var beni diñle gel
Budur nüşha-ı ḥâb u nazm-ı ḥayâl
Dil ü tab'a virmez kelâl ü kesel
*Tiyatro hikâyâtına beñzemez *
Bu şâ'ir sözidür degildir meşel
Şu târîḥ-i cevher mişâle inan
Bu Ḥâb-ı Ḥayâli alındı güzel
Sene:1291

1b

Ḥâb-ı Ḥayâl

2

- 1 Besmele-i aşk gelüb ḥâtıra
Ḥamd ola çıkdı bu suḥan zâhire
- 2 Şalvele elbet müte'âkib gelür
Elini aşḥâbını âlem bilür
- 3 Şevket-i İslâm ile bi'l-iqtizâ

- Bulsa gerek devr-i felek intihâ
- 4 Bir iki üç nesl ile devr-i kamer
Encümen-i saltanata virdi fer
- 5 İtdi tasalluğun Emevî ibtidâ
Azaldı ol fırkada ʿadl âşinâ
- 6 Evvel ü âhîr idilen maʿsiyyet
Ekseri merdûddur mağfiret
- 7 Cümlesi yek cürm hayâl olsa ger
Cürmi Yezîdiñ yine andan eşerr
- 8 Bugz idecek hazretiñ evlâdına
Kimse anıñ yitmedi imdâdına
- 9 Aldı çerâgâhını ʿAbbâsiyân
Kalmadı Mervâna Hammâr otlıdan
- 2a 10 Böyle haṭâ üzre teşekkül iden
3 Devletiñ olmaz idi nesli şen
- 11 Eyledi ʿAbbâsî-i ʿalî tebâr
ʿAhd-ı Reşîde kadar ʿadl âşikâr
- 12 ʿÂkili Harûn idi ensâbınıñ
Kadrin arar her işiñ erbâbınıñ
- 13 Ol gidicek gitdi bile ıttırâd
Mesʿele-i muhdeş ile iʿtikâd
- 14 Mesʿele Harûnı idüb şerm-sâr
Eyledi Mûsâʿya kadr-i iʿtizâr
- 15 Haddi tecâvüz idecek zulm şekk
Eyledi ʿAbbâsîde yolcu felek
- 16 Hâlik olub âhîr-i esmâları

Bitdi Hulâgu ile da'vâları

17 İşte budur mülke tezelzül viren
Şevket-i İslâm'a tenezzül viren

18 Başka °avârız toqunur zımmete
Dahl idemez maḥmiye-i devlete

19 Başka ezâniñ bulunur çâresi
Ye'se düşer bunlarıñ âvâresi

**Silsile-i Celîle-i °Osmânîyeniñ Memdûḥiyet-i Beḳâ-yı
Saltanatla Tefhîm Buyurulduḳları Hîşâl-i Kerîmeyi Beyân**

20 Gitdi dü °illetle iki dûdmân
Şâliş ile oldı mu°azzez cihân

21 Cem°-i celîlü'l-neseb-i baḥtiyâr
Cem-i cemîlü'l-ḥaseb-i Cem vaḳâr

22 Aşl-ı sebât-âver-i feyz i°tilâ
Fer°î nümâ-baḥş-ı °alâ fı's-semâ

23 Aşl-ı şen nesl nigû şenşene
Silsile bir silsile ba °an°ane

24 Şaf-şiken-i leşker-i gûl-i Moḡol
Mülkiñi pâk itdi ṭavâ'ifden ol

25 Fâtiḥ-i dervâze-i fetḥ-i kebîr
Ma°nâ-yı fermûde-i ni°me'l-emîr

2b 26 Şehm-i ḡazâ sehm-i ḳaviyyü'l-cinân
4 Hey°et-i zî-şevket-i °Osmâniyân

27 Her biri biñ şavlet ile aldı nâm
Seyf ile dünyâya virüb intizâm

28 Cümlesi erbâb-ı dil ü mu°teḳid

Her biri yek diğer ile müttehid

29 Yok hele bu zümre-i pâkizeden
Dâ'îye-i nefse 'udûl eyleyen

30 Cümlesiniñ maqşadı a'lâ-yı dîn
'Adl ile esvedini tâbi'în

31 Tâ be-kıyâm işte bu nesl-i hümâm
Câlis-i taht-ı kadem-i ihtişâm

**Şehenşâh-ı Cihân 'Abdülazîz Hân Hazretlerinin 'Âmmeye Hilye-i
Memdûhatıyla Metbû'iyetini İcâb İden Terraqiyyât-ı Hâzıra**

32 Müstenid-i saltanat-ı 'Abdülazîz
Merci' olub âhîre ol bî-sifîz

33 Şâh-ı şehâmet-ver-i İrâniyân
Ehl-i Buğâra-yı kerâmet-nişân

34 Zât-ı hîdiv-i halef-i dîv-bend
Avrupa meşhûrı nice ercümend

35 Geldi idüb devletine i'timâd
Her biri biñ şevk ile 'arz u dâd

36 Mülki münâgâh-ı kamû devletiñ
Menşe'idir ma'rifet ü şan'atıñ

37 Mısr-ı Buğâraya viren 'izz ü şân
Bizdedir ol mefhar-ı İslâmiyân

38 Fağr ise İrân'a me'âl-i zemîn
Bunda da var şâ'ir-i sihr-âferîn

39 Gördi bu iklîmiñ i'ânâtını
Avrupa artırdı ticârâtını

40 Sâde bir örnekli façurası var

- Bir çiçek ile yine gelmez bahâr
- 41 Kesbi nümâyîşle kırı şâyî'â
Bundadır ammâ cihet-i câmi'â
- 3a 42 Halkına maşşûli bu mülkiñ yeter
5 Fazlası çok devleti isnâ ider
- 43 Niyet-i hayr üzre ise şehri yâr
Mülki olur böyle semâhat-nişâr
- 44 °Azm-i °azîzi bezedüb °aşrını
Hâzm temeyyüzi gözedüb naşrını
- 45 Eyledi der-pîş eser-i himmetin
Kuvve-i harbiye ehemmiyetin
- 46 Cûşa gelüb himmet-i şâhânesi
Kulzümü havz eyledi tersânesi
- 47 Zırhlılar icâd idüb ejder gibi
Her biri baır üzre yürür bir gemi
- 48 Şıf-ı nizâmiyye çıkub fevc fevc
Şaldı o deryâ daği ber üzre mevc
- 49 Fer bulub ol kuvve ile huşk u ter
Oldı berâber beher-i baır u berr
- 50 Tıruğ u me°âbir yapılub bî-kuşûr
Eyledi vapur ber üzre mürûr
- 51 Şimdi yeriñ satğıda şimşeklenür
Bir kader amma ki tekerleklenür
- 52 Berğ-i semâ-zâdını teslîm ider
Bu götürüb her yere taqsîm ider
- 53 Tayy-ı mesâfetle o bürhân-ı ferd

Olmada şarşar gibi kişver-neverd

Sebeb-i Tertîb-i Nazm u Me'âl ü Tesmiye-i H'âb-ı Hayâl

- 54 Viridi o sultân-ı mu'âfsîr
°Aşrına mensûb olan aşâra fer
- 55 İtdi zamânında fûnûn intişâr
Kalmadı taşşilde eşkâl-i kâr
- 56 Oldı sühûlet-res-i °ağd-i zebân
Türkçe gibi söylenür her lisân
- 57 Zevk-i ma'ârifle gelüb şevk-i bâl
Kalmadı efsürde dimâğ-ı hayâl
- 58 Bâr-gehi maḥmiye-i dâr-ı feyz
Ḥâk rehi meltem-i aşâr-ı feyz
- 3b 59 Kimseniñ aşârını redd eylemez
6 Bâb-ı °inâyâtını sedd eylemez
- 60 Kimi idüb neşr ile ibrâz eser
Câ'izesin leffen alub neşr der
- 61 Nazmı nazargâha sürüb kimi yâ
Sürmeyi şatub kazanur kimyâ
- 62 Devr ideli çarḥ-ı suḥan miḥveri
Gelmedi bir böyle büyük müşteri
- 63 Ehl-i kalem def'-i kelâl eyledi
Her biri biñ nükte hayâl eyledi
- 64 Açdı ḥalef sâlifiñ iğlâkını
Türkçe beyân eyledi mişdâkını
- 65 Ben daḥi teheyüç idüb efkârımı
Yoqladım endâze vü miqdârımı

- 66 Gelmedi hiç hatıra başka me'âl
İtdi hüçüm üstüme H'âb-ı Hayâl
- 67 Feyz-i hayâl eyledi h'âb üzre cûş
Eyledim âb üstüne tarh-ı nuķûş
- 68 H'âb degil bir şeb-i firûz dur
Rûzi hayâl-i suhan efrûz dur
- 69 H'âb degil kışsa-ı pür intibâh
Aç göziñi itme hayâl iştibâh
- 70 Şanma hayâl aşra muvafık haber
H'âbı dañi nâ'imî inķâz ider
- 71 H'âb-ı Hayâl eyleme ta'bîre baķ
Bir de şu ma'nâdaki te'sîre baķ
- 72 Şûret-i zâhirde suhan yâvesi
Bağ-ı diliñ diķķati nev yâvesi
- 73 Bu suhanıñ tarh-ı nev icâdıdır
Maşrafı çok göñlümüñ irâdıdır
- 74 Çıkdı bu şûret dil-i bî-günehden
Aħz-ı mişâl eyledim âyineden
- 75 Tarh-ı zuhûrât şabîhayladır
Şerh-i sünûhât karîhayladır
- 76 Aldım anı tab'e-ı şafa-yâbdan
Çalmadım ol kiseyi dolabdan
- 77 Râst-ı hayâl ile buhmiyân-ı dil
Sâ'ile keçkûl ü tağarcıķ degil
- 4a 78 İn ne kinâyât ne H'âb-ı Hayâl
7 Nuķķ-ı şarîhest şahîhü'l-me'âl

Ta'rif-i Eṭvâr-ı Şâ'ir-i Şehr-i Tiş'âr

- 79 Var idi bir şâ'ir-i mecbûr-zen
Medḥ-i zenân ile olub ḥâme-zen
- 80 Renk-i bihîn üzre ḥayâl eyledi
Baş-ı ḥanâ-rîz-i maḳâl eyledi
- 81 Ân zenân idi anıñ andığı
Bikr-i mezâmin idi kullandığı
- 82 Şi'ri şuvergâh-ı nigârân idi
Şîvesi hem-şîve-i nisvân idi
- 83 Girmede maḥbûb ise hîç ḥ'âbına
Leyl idi efsânesi aḥbâbına
- 84 Ḥân geçinüb virdi sefâhatle şân
Ḥanuma baḥş eyler idi ḥân mân
- 85 Kâ'ide-i naḥvi çok az buldı
'İllet-i te'nîşe varub terledi
- 86 Tâ idicek mes'ele-i kuḥlî ḥall
Eyledi tenvîr dü çeşm-i emel
- 87 Hinde rücû'ın gözedüb muzmerin
Dikmiş idi ḥâye iki gözlerin
- 88 Naẓma şürû' itse yapardı müdâm
Cem'e-i mü'enneşle mücnis-i kelâm
- 89 Söz ebesi şâ'ir idi ol kişi
Kendisi erkek idi sözi dişi
- 90 Gâh geçüb semt-i Kâğıdḥâneden
Bestede meşḳ eyledi cengâneden
- 91 İtdi kışık sesle hevâya heves

Mızlar idi yolda mişâl-i mekes

92 Kışaca caket biçmi Londra
Şık şık öter potin ile kundura

93 Ortada mirâne gezüb şıqlanur
Seyre çıkan dilbere eâşıklanur

94 Nağmeler eyler idi düm tek gibi
Paytonı ardında tekerlek gibi

4b 95 Çıkdı o sevdâ ile tenhâlara
8 Şaldı sesi velvele şahrâlara

96 Kankı maķâm oldığını seçmedi
Geçdiği tarlayı öküz geçmedi

97 Tağa bakub eyledi Şîrini yâd
Acı acı bağırub ol nâ-murâd

98 Kafesini Ferhâd idüb endîşesi
Kendi seyyidi başının tîşesi

99 Nağmesi Mecnûnı daħi kıldı şâd
Şîrine Leylâyı idüb müstezâd

H'âb-ı Dîden-i Şâ'ir

100 Şu getirüb Göztepe'den Gökşuya
Pek yüzilüb vardı derin uykuya

101 Eyledi sîrâb-ı şafâ uykuyu
Gördi menâmında daħi Gökşuyu

102 Ugradı bir bezm-i şafâ-pervere
Gelmişdi heb şu'âra bir yere

103 Sözleri heb hüsn-i berâ'at-ı haţ
Yokdı o dîbâde şikâf-ı ğalaţ

- 104 Mışraları şarmadı mâ gû ile
Bezleri yokdı o tarağda bile
- 105 Mihr ile barışmadı yıldızları
Mâh ile rûşen idi gündüzleri
- 106 Her biri nisvân ile düşmân idi
Mihrleri anlara nisyân idi
- 107 Zevk-i civân ile o bezm-i e^cazz
Teşneye reyyân idi bî-duht-i rez
- 108 Nağlları nağl-i cinân ulûsı
Yârma degil düz idi şeftâlisi
- 109 Bezme ğıda bahş idi çâm fıstığı
Yetmedi çatlağ dîv şâm fıstığı
- 110 Avrupa kârı idi mînâları
Nağş-ı haţtı rûy-ı muğân peyker
- 5a 111 Mey degil amma ne şey içdikleri
9 Neyle hüseynî idi geçdikleri
- 112 Hay degil hevâydı heb na^cralar
Sâkîsi ferzend-i hümâyûn nazâr

Der Medh-i Sâkî

- 113 Haţt idi yakût lebi üzre tel
Kûh bilür üzre belürsizdi bel
- 114 Haţt degil ol giydi libâsın zekân
Nûr-ı sefid üzre siyeh pîrhen
- 115 Beñde kapıldı o sevâd evre
Aldı Habeş mülkini İngiltere
- 116 Gûş bilür yine düşüb mûy-ı çîn

Çınladı tâ gûş-ı haţţ-ârâ-yı Çin

- 117 Her kaşı bir tığ-ı cilâ-sâz idi
Her gözi bir şûh-ı tîr-endâz idi
- 118 Ğamzesi ğammaz idi her râzına
Söyler idi  aşık-ı ser-bâzına
- 119 Ğamze degil söz bilür  Osmânlıdır
Sözleri ma kûl ise de cânlıdır
- 120 Ğamze degil bir deli kanlı güzel
Alnı da bir başka canlı güzel
- 121 Nûr ile maşnû  dü çeşme yakîn
Burnu iki göz ile bir dûrbîn
- 122 Vehme uyub yok yere bir nükte-ver
Ağzına var dirse ğalaţ hiss ider
- 123 Ferd-i mu hayyeldi fekk-i şo beti
Cem -i mükesserdi diliñ l kneti
- 124 Dişlerini ş  ir-i pervîn eser
Düşde gör b nazmla ta b r ider
- 125 Gelse eger perveriş-i feyz-i gül
 andeye eyler idi taşv r-i gül
- 126 Şaçlar idi zulmet-i küfre yakîn
Gerden-i k fur-ı ziy - fer n
- 127 Ğabğab-ı s r h  zre haţţ-ı nev zuh r
Vaqt-ı gur b ebre  f l itdi h r
- 5b 128   al-i siyeh anda  Arab dilberi
10 T rk esi yok s nesi bir berber 
- 129 K meti bir serv idi amma y r r

Cûşîş-i reftâra akan şu turur

130 Kolları hem-reng-i cilâ-yı beden
Bitmiş iki şâh idi billûrdan

131 Bezme o âteşle idince nazar
Kulle-i çarha fener aşdı kamer

**Şâ'ir-i Na'imiñ Rü'yet-i Sâkî ile Telaqqî Eyledigi
Ahvâl-i °Acîbe**

132 Râ'î ise bükdi belin râ gibi
Yatdı o bezme yayılıb bâ gibi

133 İster idi mahrem-i esrâr ola
Kendi de ol bezm ile hem-kâr ola

134 Eyledi ol bezme hafiyen güzer
Meclise hırsız gibi girdi keder

135 Sâkîye diqqatle nigâh eyledi
Şavt-ı bülend ile bir âh eyledi

136 Bir güneş itdi ki degil âh yek
Resmî zühûr eyledi pençâh yek

137 Âh degildir o belâ-yı siyâh
Çıkdı cahîm üstüne hacm-i günâh

138 Âh degildir o hûâr-ı bakar
Müdhiş idi °icl-i selefden beter

139 Gâv-ı zemîne yaqışur bir şadâ
Ürkdi o sesden daği sevr-i semâ

140 Ser be-hevâ yükselüb ejder gibi
Tutdı semâvâtı sesi yer gibi

141 Perde-şiken şayha-figen bî-uşûl

Hzret-i aşkı da gücendirdi ol

142 Hzcer-i dil çıkdı o hancerlenüb
Hiddet-i ca'liyesi enkerlenüb

143 Şahş-ı huzûr ile bozub arayı
Neş'e yedi yerde yedi yâreyi

6a-11

Şâ'iriñ Rü'yâda Bir Duhter-i Hûrşîd Peykere Mülâkatı

144 İtdi o h'âb içre teşahhuş-ı hayâl
Başdı o kâbûsu gelüb başka âl

145 Bir de o hâl üzre görüb duhteri
Toğdı felekde iki sa'd ahteri

146 Kaddine mecbûr idi nevresteler
Zülfüne bağlandı iki besteler

147 Görđi degil rû-yı gülfikiri düz
Virmedi âyînesi hiç âye yüz

148 Berğ-ı felekden yüzünñ gâzesi
Bâl-i mülkden eli yalpanması

149 Vesme dü ebrûda haţ-ı besmele
Bunda çatallandı biraz mes'ele

150 Bağışı qahrı yüzi mihri idi
Dânişi dehri sözi şehri idi

151 Az kızarırdı femi pistânınıñ
Çiğce idi meyvesi bustânınıñ

152 Parladı zer halka-i bend kemer
Hâlede gayretle şakladı kamer

153 Nâfesi medhinde dürre atıldı

Esb-i kalem düşdi yere çatıldı

154 Başda hotozla o siyeh kurdela
Herkesi püsilli belâdır hele

155 Çünkü kadem bûsuna hâ'il idi
Kundurasi altını heb yeridi

156 Şâ'ir ise buldı gam tâzesin
Çekdi bir âhın iki hamyâzesin

157 Ortada bir tîze döner kan iken
Mücrimi bir hayfına zindân iken

158 Ol mehi görmez olub a'ma gibi
Döndi o mihr üstüne hırbâ gibi

159 Gök gibi gürlerdî olub sîne-zen
Aqmada bârân-ı belâ dîdeden

160 Tökdi o serd-i âh ile katre şu
Eşk degil meclise yağdı tolu

161 Yaş tokunub defter-i a'mâline
Uymadı dökdikleri icmâline

6b-12

**Şâ'iriñ Her Câ-yı Şûretde Hâli Sâkıniñ Sebeb-i İnfi'âli Olub
Mu'âheze Olındığı Mebhas**

162 Sâkıyi pürçin idüb âh-ı keder
Dûd ile islendi o sûtlaş-ı ter

163 Eşk ise bir yüzden idüb bî-huzûr
Bozdı gülün revnağını âb-ı şûr

164 Gözyaşımı yâ o ecel şerbeti
Hâzim-i lezzât u hayât âfeti

- 165 Meclis olub vâkı^cadan munğabız
Oldı tûlû^cât-ı şafâ münkariz
- 166 De'be ma^cnâ yer idi vaz^c-ı bedi
Terk-i te'eddüble günâh eyledi
- 167 Zemzemesi ra^cd-ı 'alâ'im eşer
Mülhimesi virdi zevâlin haber
- 168 Kalmadı meclisde şekîbe mecâl
İtdiler ahvâlini andan sû'al
- 169 Şöyle ki ey zevk-ı dile bî-haber
Virdi kesel neş'eye bu derd-i ser
- 170 Hiç şu'ûr eylemedik netdigiñ
'Âkil ider mi 'acaba itdigiñ
- 171 Bir lüleden iki havz mı tolar
Şulasa pür çeşmeyi ancak şular
- 172 Rüstem iken kuvve-i tedbîr ile
İki nişân almadı bir tîr ile
- 173 Kâfil olursa buñalub gayrete
İki kapuya bir uşak hizmete
- 174 Giç bitişüb her işe tîz uşanur
Hâneniñ ikisi de şensiz kalur
- 175 Sâkıyi dilgîr ider âhıñ seniñ
Duğteredir meyl-i nigâhıñ seniñ
- 176 Gözleriñ iki görür ahvel gibi
Sözleriñ ezrâb ile derbel gibi
- 177 İşte şu mehpeykere bî-hâl hat
Mihri bedel eylemevaz'ı gâlať

- 178 Añladık efkârını ey şahş-ı hâm
Her dü mülâkât ile zevkîñ temâm
- 7a 179 Böyle midir söyle nedir maşşadıñ
3 Çünki ikileşdi seniñ merşadıñ

H'âb Rengîn-i Şâ'ir-i Sihr-Âferîn

- 180 Şâ'ire geldi o zamân intibâh
Kuvve-i nuţkıyesin itdi penâh
- 181 Nuţk-ı selâsindeki reng-i suhan
İşledi âb üstüne naşş-ı peren
- 182 Feyz-i hayâl üzre olan fikreti
Bir kıl ile bağladı bîñ şoĥbeti

Tab'ı Bulub Luţf-ı Hıttâb Üzre Tâb Virdi Sözi Sa'ebe H'âb İçre H'âb

- 183 Böyle suhan sihr-i helâl olmalı
Ağlamalı ĥalk aña yanmalı
- 184 Resm-i temennâyı edâ eyledi
Şoñra bu vechile nidâ eyledi
- 185 Ey ĥalef-i bezm-i kibâr selef
Her biri biñ neş'e ile mu'telif
- 186 Fıkraları ĥüsn-i edâ meksebi
Nekreleri tıfl-ı hayâ mektebi
- 187 Ey ki iden muţrib ĥoş-gûları
Rûĥa ĥıda-baĥş-ı hayât-âveri
- 188 Olsa da hengâma qarâr üzre ger
Virmede evvelki şadâdan ĥayr
- 189 Ey ki iden sâķî-yi meh-rûları
Bezme ziyâ-baĥş-ı şafâ-küsteri

190 Şoĥbeti aġyâra Őikâķ üzredir
Meclise evvelki vifâķ üzredir

191 Böyle gerek devr-i dem-i encümen
Böyle gerek tavr-ı Cem-i encümen

192 Hem kıra bezm-i tarab-dâveri
Hem Őora °azm-i °acem kemteri

7b-14

Şâ°iriñ Neş'e-i Kâmil ile Murâfaķat-ı Ezeliyyesi

193 Neş'e idi tâ ezeli hem-demim
Yevm-i vilâdetde daĥi tev'emim

194 Őoñra idüb cevfi meőâme güzer
Ĥükmi kıvâ-yı bedene virdi fer

195 Maġz-ı neőât ile olub pür ĥayâl
Ben aña lafz idem o ma°nâ me'âl

196 Ben aña fanus o miőķât idi
Seyretme serâ o mir'at idi

197 Ben aña °âőıkdım o ma'őûķ idi
Ben aña nâtıkdım o mantûķ idi

198 Nâleme meftûn idi bî-güft-gû
Girye demâdem idi bî-arzû

199 Girye ki pestâne olub sille-zen
Zâ'ıķa-i zevķe Őıġındı lebin

200 Neş'e berâ°atle kemâl âşinâ
Ben ise bir mâh-ı nev kim ziyâ

201 Aġlar idim bilmez idim nidigim
°Aőķ u hevâ eyle tolu nidigim

Hâl-i Şabâvet ve Bülûğa Muşkârenetde Neş'eniñ Cilve-i İntikâli

- 202 İtdi şabâ üzre terennüm şabâ
Neş'e-nümûd oldı eski şadâ
- 203 Döndi hevâ neş'e-i pür-zûrda
Başka nevâ añladı tanbûrda
- 204 Tâzeler ile olaraq ney süvâr
Oldı hevâ neş'ede ahû şikâr
- 205 Neş'e-i berâverde-i zâd şıgar
Oldı bülûğa şıla-ı mâ-ğazar
- 206 Geldi şafâ nevbeti fevvâreye
Viridi şu neyzen yine baş-pâreye
- 207 Tıydu sesin muṭrib-i şûr-efgeniñ
Gılzet ile çıkdı demi neyzeniñ
- 8a 208 Gitdi huzûzât-ı haḳîkat tırâz
15 Geldi dem-i şoḫbet zevḳ-ı mecâz

Neş'eniñ Şâ'ire İfâ-yı Neşâyiḫ-i Mü'essire Eyledigi Mebhâs

- 209 Lezzet-i pîşîn gelüb hâtıra
Neş'e vedâ° itdi dem-i hâzıra
- 210 Andırarak dâhiye-i keşreti
Söyledi vahdetde olan şoḫbeti
- 211 Var idi bir 'işret-i ḳuds-âşinâ
Neyle degil meyle diñledi şafâ
- 212 Hâl ise manşûr idi berdârsız
Bâl ise mesrûr idi aḡyârsız
- 213 Âb-ı feraḫ reşḫa-i 'irfân idi

Anda kadeh mağz-ı sırrı cân idi

214 Hılvete mu'câd idi ol encümen
Ortada yek renk idi sırr u 'alen

215 Bağteten açıldı büyük bir sefer
Ric'ate bu 'âlem olub reh-güzer

216 Oldı fenâ merşad seviyy-i ebed
'Ahde vefâ üzre virildi sened

217 Devr-i kûrûn eyleyerek her dü yek
Geldi birer ferce bulub çift tek

218 İtdi temennâ-yı sükûn intikâl
Hiç diyen olmadı şur burda kal

219 Tehlikeli mevki'e geldikde biz
H'âba düşüb oldı füzûn emnimiz

Hâl-i Dünyâ ve Mübtelâsında Bulunan 'Adem-i Vefâ

220 Geldi tahâdet demi dünyâ budur
Muhtelimiñ gördüğü rü'yâ budur

221 İşte budur yârına ağıyâr olan
İşte budur hem-kârına gaddâr olan

222 Şîvesi mühlik elemi cân şikâr
Hüsününe aldanma firengisi var

8b 223 Düşmene dost düşmen olur yârına
16 Uymadı bir kimseniñ efkârına

224 Va'di hülûl eylemeden fevt olur
Şoñraki ihsânı dağı mevt olur

225 Dehr toqûz kubbeli hâmmâmdır
Müşterîsi vâlih ü sersâmdır

- 226 Mağzeni pür çirk-i ğam ârzû
Şuyı sirişk-i elem ü âb-rû
- 227 Tuhırı şükûk üzre çü sû'r humâr
Ekserisi pâk girüp pis çıkar
- 228 Dehr ki bir bezm-i nedâmet mağar
Tefriķası ğâ'ile cem'î keder
- 229 Hey'et-i mecmû'âsı hep fîre-dil
Her biri yek diğesine münfa'îl
- 230 Ekseri küb gibi tolar mey ile
Serleri meydâna çıkar kay ile
- 231 Lîk tehi kalmadı hiç hamları
Şavdı Felâţûn gibi çok Volteri
- 232 Çengisi çengâne tabî'atlıdır
Çehresi çirkin sesi firķatlıdır
- 233 Anda nedîmân nedâmet qarîn
Şerzime-i 'âd gibi nâdimîn
- 234 Bezmiñ 'uluvvü'l himemi dehri dîn
Sâķisi serkeş kadehi vaj-gûn
- 235 Lâne-i zenbûrda dest-i emel
Nîş çeker düzde zevķ-i 'asel
- 236 'Âriyeti bu güher-i 'âfiyet
Şâhibiniñ rengi yok ister gözet
- 237 Bir tutub idbâr ile iķbâlini
Üstteki mâl itme fenâ mâlını
- 238 Eyle hazer rehzen çâlâkden
Geç bu güzergâh-ı haţar-nâkden

- 239 Añladıñ ʿâlemiñ arâmını
Öñce düşün heybetiñ encâmını
- 240 Peñçe yapış ʿârif isen pendiñe
Kendine gel kendine gel keñdiñe
- 9a 241 Qalmanı evvelki muvâlâtımız
17 Baʿiṣ-i ħicr oldı mülaqâtımız

Neşʿeniñ Ğaybubetiyle ʿÂlem-i Şehvetde Gördiği Nedâmet ve Qasveti

- 242 Neşʿe temâm eyledi nuşhın hemân
Oldı nihân-ĥâne-i cân içre cân
- 243 Dilde faqat qaldı hevâ âh ile
Tende kesel miñnet-i cân-ğâh ile
- 244 Behre-i perhiz degil nûş-ı cân
Naʿre-i perĥîz ise ise dergûş-ı cân
- 245 Çekmedi dil-i ʿaşq-ı mecâzıdan el
Ser bi-gerân zevq dü pâder ü ĥal
- 246 Qaldı o ceser üzre gönül nikbeti
Qorĥuluğı ĥırşa virüb cürʿeti
- 247 Nefs rükûn itdi dem ü ʿişrete
ʿAqlı zebûn itdi ĝam u qasvete
- 248 Sırlayub âyîneyi jeng-i zelil
Eyledi maʿakûs-ı ĝây-ı emel
- 249 Neşʿe-i dîrini dil-i bî-qârar
Ĥüsn-i civânân u nisâdan arar
- 250 Sâkıye ol dem ki nigâh eyledim
Şanma abeṣ bir uzun âh eyledim

- 251 Düşdi zaķın çâhına tıfl-ı nigâh
Ka'rına med itdi resen dest âh
- 252 Duhte nazâr bâzar gün oldu çeşm
Şanma °abes eşk-i nümûn oldu çeşm
- 253 Âteş-i ruhsâr ile yandı nazâr
Çeşm o harîķ üzre dönüb şu seper
- 254 H'âh-ı pûser h'âh-ı zen şive-kâr
Her biriniñ bîñ ğam cângâhı vâr
- 255 Hüsni-mecâz üzre degil hâşılı
Ehl-i diliñ şöhbeti zevķ-i dili
- 256 Mezheb-i hûbânıñ olub sâliki
Olmadı °aşķ-ı hanefi mâliki
- 257 Tâ ki hevâdâr bütân oldu dil
Kaŋķı zemânda şafâ buldı dil
- 258 Ol esîr-i ğam hicrân olur
Vuşlat °aķîbetde peşimân olur
- 9b 259 Nefse ol zâtıña şehvet virir
18 Evveli zillet sonı hacâlet virir
- 260 Her kim olur nefes itâtle kûl
Muhteşem olsa yine °âdidir ol

Şâ'iriñ Sâķiden İstimdâd ile Dehâlet Eyledigi

- 261 Ey sened-i bezm-i kirâmı ledün
Ber men-i miskîn tû yek nazrekün
- 262 Eyle ki bâyeste'i mesnet benem
Eyle ki şâyeste-i himmet benem
- 263 Bir kadeh mey virüb elden hemân

Sâkı ayâğ üzre emân el-emân

264 Teşne dilim neş'eye kandır beni
Ol keremi it ki utandır beni

265 Bir kerem it neş'ye dâ'ir ola
Zevkı huzûr ehline zâhir ola

266 Zarf o rahîk ile bulub zevk-i tâm
Üstine ser-pûş ola miskü'l-hitâm

267 Neş'e-i dîrîn ile bul erreyi
Vuşlata ir gör dil-i bî-çâreyi

Sâkîniñ İnşâf ve İ'tirâz ile Şâ'iri İkâz Eylediği

268 Neş'elenüb sâkı-i sîmîn-beden
°Arz-ı günâh ile münâcâtdan

269 Raḥma gelüp şâ'ir-i şermendeye
°Âşık-ı dîrîne-i efkendeye

270 Nîm tebessümle idüb nîm nigâh
Eyledi yek laḥzada dervişi şâh

271 Şâ'iri maḥcûb-ı ḥitâb eyledi
Remz-i nezâketle °itâb eyledi

272 Ey emeli ḥayr-ı sa°âdet ḥaber
Vey °ameli şerr-i şekâvet eşer

273 Rûh ile dir terbiyyet °aklıñız
Şaḥş ile dir meşgalet naḫlıñız

274 Fi'l-i maḥl-ı °aql-ı şafâ ḥîziñe
Bu lahana ṭurşusu perhîziñe

275 °Âql-ı şafâ üzre bozuḫ zâ'ika
Zehr qarışmış °asel-i fâ'ika

- 10a 276 Baḡ ne güzel nazm-ı ‘ibâratıñız
19 Meclisi mest itdi ifâdâtıñız
- 277 Sendeki var zevk-i şafâ-ḡayr-ı cân
Bizedir şöḡbet-i duḡt vü civân
- 278 Neş’e-i ma’kûl gerek âdeme
Zevk-i kesel baḡş-ı beden yek-deme
- 279 Zevk-i beden neş’e-i kâmil degil
Maşrafa îrâdi muḡâbil degil
- 280 Cisme temâs itse eger bir server
Ġâ’ib olur muḡzır-ı dilden ḡuzûr

**Müdmîn-i ḡamr-ıñ Mazarrât-ı ‘Adide ile İzâ‘a-i ‘Ömr-i ‘Azîz
Eylemek Muḡâtarasını Müş’ir Tahzîr**

- 281 Düşme beg oḡlında ‘ineb bintine
Neş’e virir şey degil ol sentine
- 282 Girme o ḡaḡbe gidinin ḡoynuna
Aşma ciger yer kedinin boynuna
- 283 Virse de ḡüsniyle veleḡ kızları
Pâre ‘aleyhinde o (leḡ) kızları
- 284 Şîveli düzgünce ise mey-fürûş
Lireden ol bozulur naḡd-ı hûş
- 285 Serḡoş idüb şıḡça ḡayyâr biresin
Şoñra ḡesâb-ıñ çıkarır şîresin
- 286 Vâr-ıñı evvelce alub ḡayb ider
Sevḡ idüb ol zevḡe seni ‘ayb ider
- 287 Meygedeci râḡısını şataḡ
Serḡoş ise bir yer arar yataḡ

- 288 Eyleyecek yu iki emr-i intikâz
Devr-i teselsülle kalur i°tirâz
- 289 Arada bir iki şişe kırılır
Pâresin anuñ dañi serhoş virir
- 290 Böyle sever meygedeci dostını
Pâre tükendikde soyub üstünü
- 291 Sel gibi pür keder âşüfte ser
Ağlayarak köpriden imrâr ider
- 292 Şer°-i Hüdâ gayretini celb ider
Hâdde bedel meygedeci ðarb ider
- 10b 293 Evde iç aħşamcılığın var ise
20 Kısve-i zâhriyye kafadâr ise
- 294 Az içüb ehliñ ile çok râhat
Anı da terk itmek için niyyet it
- 295 Her ne kadar sevse seni hem-seriñ
Neş°esi ma°rûfı bozar münkeriñ
- 296 Zevk ile eylerse saña imtişâl
Hilye-i nâmûsa gelür ibtizâl
- 297 Olsa selâmlıkda müdâm işretiñ
Zümre-i aħbâb ile ünsiyyetiñ
- 298 Zât u şu°ûruñdan olub bî-ħaber
°Arız olur âreye reng-i diger
- 299 Gündüz olur heb ağalar nağşını
Gice ħalâyık götürür nağşını
- 300 Neş°esi yok acısı çok bir şudur
Serhoş serhoş iden işte budur

- 301 Ağzınıñ ol kaçırub dâdını
Şoñra da serhoş çıkarır adını
- 302 Düşmeden evvel düşün encâmını
Tutma sebep kimseniñ ibrâmını
- 303 Nefs saña şarab için emr eyleyen
Dâmeniñ âlûde-i hamr eyleyen
- 304 Hamrda var ise gören bir şafâ
Haste olub zehrden almış şifâ
- 305 Zülmeti fark eyleyen nûrdan
Neş'e bulur şîre-i engûrden
- 306 Serhoş olan ser ham meyhâneden
Fark idemez hâneyi vîrâneden
- 307 °Âkil ise müdmin-i bî-çâre ger
Gözyaşını meyle berâber içer
- 308 Meyden olur münselib ârâm-ı dil
Neş'esi maşsûlünüñ °öşri degil
- 309 Zûr neşâtınca o maḥmûr ider
Şîre cebânet getirüb mevâr ider
- 11a 310 Tut ki evkât içre ider ol şafâ
21 Bir iki sâ°at seni gamdan rehâ
- 311 Derd-i seri şoñra gelür ol demiñ
°Avdeti de başlıca gamdır gamıñ
- 312 Gerçi seri zevk demi mest ider
Müdrîke-i°aklı gamı pest ider
- 313 Gâlib olur olsa dil-i efrûz cem
°Aql-ı gıyâbında gulân zevke gam

- 314 El süren ayâğına mağhûridir
Eñ ilerü düşmeni mecbûridir
- 315 Her deminiñ bîñ gamı var muṭlaқа
Yâ ki zuhûr itmiş ise bir ḥaṭâ
- 316 Mürtekib °özri firâvân olur
Geldigine bezme peşîmân olur
- 317 Gice virir şarabı muvâlâta fer
Şubḥ olıcaқ şorma o demden ḥaber
- 318 Anda geçer vaқt-i nemâz u du°â
Zevқini idrâk idene e°ş-şelâ

**Te°addüd-i Nisvân ile Nefse Ğinâ Gelmeyüb Ḥâzırasıyla
Ḥüsn-i İḥtilâṭ İtmeniñ Meziyyeti**

- 319 Her zen-i mekkâreye olma esîr
Etme beher tîre vü târîke tîr
- 320 Gerçi olur ekşerisi°işve-zen
Lîk ider şâyi°ası merdi-zen
- 321 Tṭut ki cevâz üstüne bir şâh-nâz
Virdi saña vuşlat için imtiyâz
- 322 Nefse temevülle gelüb iştiḥâ
Eylemez ol lezzet ile iktifâ
- 323 Olsa da her ḥüsn ile ger cilve-ger
Yine ider ğayra te°alluқ nazar
- 324 Ḥüsn ile ra°nâ görünür ibtidâ
Ḥânede қaldıқça қalur°âdetâ
- 325 Şâf beyâz olsa eger her yeri
Eyler emel bir de güzel esmeri

- 326 Aña da nâ'il olucağ mâ-ğaşal
Başka kesim üzre arar bir güzel
- 327 °Ârız olur cismiñe za'f-ı kuvvâ
Öldürür âhîr seni °ırku'n-nisâ
- 11b 328 Taşradan itseñ dañi meyli zinâ
22 Lağza görüşmekle toğar bîñ belâ
- 329 Nâ'il olam dirseñ eger râhata
Hâne nişîniñle çalış ülfete
- 330 Kolla zimâm elde iken fırsatı
Depme ayâğıñda tıran devleti
- 331 Hâneñi dil-gîr-i hevâ eyleme
Râhtıñı nefse fedâ eyleme
- 332 Şâhib iseñ hûyı güzel °avrete
Gâlib olur merhâmetiñ şehvete
- 333 Bağıdırır insânı tîz elden güzel
Hulķı güzel kendi güzelden güzel
- 334 Hüsn-i tabî°at gibi yok dil-rübâ
Sevgisi şardıķça şarar dâ'imâ
- 335 Hûysuz ise itdigiñi tîz bulur
Yâ sürünür yâ kör olur yâ ölü

**Seyr-i Civânân ile Gönül Münbaşı ve Mübtehic ve Sû'-i İhtilâtı
°Ayb Ve Nedâmeti Müntiç Olduğı**

- 336 Ülfet-i húbân ider eşvâķı şen
Anda da var dâhiye-i sû'-i zân
- 337 Aşķ virir °âşıķa seyr-i cemâl
İtmese ger şehvete zevķ-i intikâl

- 338 Nazra şafadır dil-i ferzâneye
Bu yakışur meşreb-i rindâneye
- 339 Yok gibidir şimdi o zevk-âşinâ
Varsa da ez zimmet-i hıfz-ı hayâ
- 340 Çok bulunur rind-i sühan-sâz-ı aşk
Lafzen-i şıdk-ı dehen-i bâz-ı aşk
- 341 Görse bir âyîne maḥbûb eger
°Âşık-ı dîdâr idügin bahş ider
- 342 Hıfz u şiyânetden açar şoḥbeti
Ülfete yatdıqça bozar niyyeti
- 343 Şanma hele fâ°il olursa muşır
Muzmeri fi°iliyle ḳalur müstetir
- 344 Muttasıl ise açılıb hem-seri
Gâib iken bâriz olur muzmeri

12a-23

**Nazar-ı Pâkiñ Manzûri Dâ'imâ °İzz û °Alâve Ziver-i Âdâb ile
Müzeyyen ve Maḥalli Olub Terbiyyetiñ Hüsn-i Te'sîri**

- 345 Pâk-i nazar ehlini pâk eyleyen
°İrzını vâreste-i bâk eyleyen
- 346 Zevkiñ ise seyr-i cemâl-i°âlemi
Ehlini bul zevkiniñ ol hemdemi
- 347 Sîm beden ḡonce-dehen ehl-i fen
°Âşıḳa müştâḳ ola ma°şûḳ iken
- 348 Şoḥbeti ser-i sinḫa cân ola
Neş'e ḫayâlâtına ḫayrân ola
- 349 Cebhe virüb çeşm-i dile mehce fer

Lehce-i naqlinden ala behce fer

350 Sende cilâ bahş-ı nigâh ol añâ
Kâbil ise kıl nazariñ kimiyâ

351 Aç gözini °aynın °irfân ile
Seyr-i sümüvv-âverîkân ile

352 Nazarañ olub muris-i °ilm ü edeb
Vâsıta-i rahmet ecdâd ü eb

353 Nisbetiñ olsun añâ zevk-i helâl
Neş'ede şevk-i bülend me'âl

354 Genç ise ol pîr sühandan ola
Genç ise ol bahşı firâvân ola

355 Mevhibet-ârâ-yı ledün âşinâ
Ehl-i dil bî-dil ü selmân edâ

356 Şadrı sünûhân-ı şafâ müş'iri
Şi'ri ecl-i sened eş'arı

357 °İlm ile i°zâz ide °irfânını
Safsatağan pâk ide burhânını

358 Zevki hayâl ile zuhûr eylesün
Şoĥbeti rûĥ ile ĥuzûr eylesün

359 Çünkü sühan-ı kûdek nâzendedir
Pür hayâl-i dil-i zâyendedir

360 Terbiyyeti toğmadan ol gerek
Nefĥ-i füyüzâm mükemmel gerek

12b 361 Fikr-i niyâmuz-ı edeb keç olur
24 Sâye-i a°vec yine a°vec olur

362 Olsa da °aql üzre muĥayyel kelâm

Mûnis-i lafz olmaz ıyânen merâm

363 İtmez ise ıilme inâbet-i suhan
Hükm-i karîhayla degil mü'temin

364 ıilmi şîâr itmese şâ'ir eger
Küfr ile igrâkı nasıl fark ider

365 Şi'ri tekaddüm ider ıilm ü edeb
Farz ile te'hîr olunur müstehab

366 Terbiye-i fikr ile seyr-i hayâl
ıAklı geçüb rûha ider intikâl

367 Tab'-ı tefennün ile vüs'atlenür
Kuvvesi gitdikçe bedâhatlenür

368 Tab'-ı reşid olsa da hemçün Lebîd
Yine olur terbiyeden müstefid

369 Himmet-i te'sîr sehîl-i nazâr
La'îl ider ahcârı siyeh hâki zer

370 Hâşılı her sengde var bir güher
Fûyası miqdârı televvün ider

Naẓm ile Hicv vü Şuqqânın Vehâmet-i Sû'-i Te'sîri

371 Hicv ü şuqqâdan getür ünsiyyeti
Şâ'ir olur zinde qalür şöhbeti

372 Aşl-ı halef şâ'ire mazmûndır
Nisbeti evlâddan efzûndır

373 Bu degil igrâk u hayâl-i muhâl
Belki bu da'vâya vukû'-ı mişâl

374 Baqsaña bir ân degil muhteķir

Ḥavârî-i ferzend ile mecd peder

375 Sev'et-i fer° aşlı zelûl eylemez
Töhmet-i Zeyd °Amrı melûl eylemez

376 Lîk suḥan-ı şahş mükellef degil
Cevher-i cism üzre mü'ellef degil

377 Nîk ü bed andan ne ki eyler zuhûr
Ḳâ'iline °âi'd olur bi'z-zarûr

378 Reng-i suḥan şâi°rin efrâz ider
Şıbgat-ı aşliyyesin ibrâz ider

13a 379 Şâ°iriñ âyînesi eş°ârıdır
25 Sırrı şuhûd-âver-i mişvâridir

380 Şi°ri maḳâmâtına burhân olur
Şâ°iri beytinde arayan bulur

381 Nuṭḳ-ı beşer-i ma°den her ḥayr ü şer
Şarfı kolay ḥıfzu şahâbet hüner

382 Sehl ise de şakḳ-ı şifâh eylemek
Ṭâḳat-ı ḥam-yâresi düşvâr pek

383 Ḳalb-i nişân-gâh-ı suḥan tîrdir
Ḳavs-i dehen-i dîl aña zihgîrdir

384 Zaḥmı dem-âlûd degil tîriniñ
Demrine yok ḥâceti te'sîriniñ

385 Nâvek-i peykân çıḳa ger yâreden
Sûzişi çıḳmaz dil-i bî-çâreden

386 Her ne ḳadar itse de vaḳt intikâl
Çıḳmaz içerden eşer-i infi°âl

387 Zâlim olur keşmekeş-i kînede

Kînesi peyveste kalur sîned

388 Hâşıl-ı hicv eylemeden el-ğazer
Gayzı degil kâbil °avf u güzer

389 Münteşir oldukça büyür yâresi
Yağlı kara gibi karâr kârası

390 Şâ'ire virmez şeref-i sermedi
Hâşmına °azv itdigi °ayb u bedii

391 Yoğsa anda ne revâ iftirâ
Vâr ise yetmez mi añâ ol belâ

392 Hicvsiz ol hâl ile mağzûl olur
Kendi ezâsıyla cezâsın bulur

393 Her nice nâ-ğoşsa da ol vaz°-ı kec
Kalma hoş imdi ile hoş gör de geç

394 Her demi naşr üzre bulur bî-sipâh
Muğtedir iken iden °afv-ı günâh

Nâ-ehl ü Lî'emi Medh ü Tavşîf Ye's ü Nedâmeti Taz'îf Eyledigi

395 Medh ise nâ-ehlîni tağbiğdir
Hicvi kâdr-i cehlîni teşriğdir

396 Şi'r ile yoğdır ħarîñ ünsiyyeti
Var mı cevviñ cevhere bir nisbeti

13b 397 Nükte-şinâs olsa bile ehl-i câh
26 °illet arar olmayıcağ ħayr ħ'âh

398 Şağş-ı le'im olsa da nazma âşinâ
Tâb°-ı selîm eylemez °arz-ı menâ

399 Çünkü degil nîyyetî inşâf ile
°Arşa çıkarsañ daği evşâf ile

- 400 Ehline bu cehl kadar °ayb ider
Beyti bilüb de şerefin gayb ider
- 401 Beyte her hüccâcı qarîn eyleme
Göñlüñi mekrinden emîn eyleme
- 402 Şanma haţabım dili ta°mîr ider
İtse de çuramaz yine taĥķîr ider
- 403 Resm-i °aţâ yek dü hezâr °aksi var
Şâ°iriñ iķbâli kadar naĥsı var
- 404 Nâkese teklîf-i °aţâyı girân
Yâreden almaķ gibidir üstü°ĥân
- 405 Rûĥı sû°âl eyleme her mürdeden
Umma ramaķ cism-i dem efsürdeden
- 406 Varsa da az şâ°ir-i firûz-eser
Muķbile maķrûn ola medĥi kader
- 407 Şanma faķaţ câ°izeden dûr olur
Ekşeri memdûĥına menfûr olur
- 408 Virmez o medĥ üzre nişâb-ı ârzû
Dir yapub itme sevâb-ı ârzû
- 409 Bermeki zan eyleme her Ca°feri
Sa°d-ı kıyâs itme beher aĥteri
- 410 Virme de aşârıñı ĥor görmesün
Muĥdes iken muşĥafa el sürmesün
- 411 Virse saña aldıĥı âĥı virür
Varsa bir ehvence günâĥı virür
- 412 Şıķlet-i esbâbı götür aradan
Yâre virir merhem ider yâreden

413 Tâ-be-maḥal sa‘y ü muḥâl-i ârzû
Nıce ider ‘arz-ı cemâl-i ârzû

414 Şanma ummasa da seḥâb içredir
Çehre-i maḫşûd niḳâb içredir

415 Zülmetiñ ol mâhe kırân eylemiş
Nûrını imḥâḳ u niḥân eylemiş

14a-27

**Felek ile Muḳbilândan Şikâyet ‘Abes ve Bunlar Daḫi Tab‘ân
‘Acz ile Ma‘yûb Oldığı**

417 Gâh felekden gehi kibârdan
Şekve nedir geç bu keç efkârdan

418 Eyleyecek vaḳt-i nüfûzı güzer
Muḳbil olan senden olur derbeder

419 Raḫtını al münzecir baḫt olur
Ol daḫi rencûr-ı ḡam saḫt olur

420 Rızḳ ḫayâliyle şu‘ûbet çeker
Ehl-i tena‘umfuḳarâdan beter

421 Açma müdârâya der-i ihtiyâç
Sîr-i gümân eyledigiñ senden aç

Feyz-i Tevekkül ve Taşfiye-i Ḳalb

422 Ehl-i ḫilâfa ne bu taḳyîd-i ser
Ḥaḳ seni îmân ile te‘mîn ider

423 Eyle ve *etâküm eyle iḡtidâ*
Ḳandırır ise seni *min külli mâ*

424 Sûr ilerü meskenin a ‘rafdan
Siper-i maḳâm it *velimen ḫâfdan*

- 425 Gezme °imâretde ħarâbâtî ol
Geç °arız cismiden öz zâtî ol
- 426 Ey °aceb ol zûlmet-i nefis u ħayâl
Eyleye nûr-ı ħademe ittişâl
- 427 Gir ħarem-i ħudse ħicâbâtî geç
Min ħari °al-bâb-ı velec velec
- 428 Merci ĩñ îħân ele gör °âlemi
Sürse de ħaħ yine sever âdemi
- 429 Aħ göñül âyînesin işrâki sil
Şoñra beher gördiġiñi neş'e bil

Neş'eye Mülâkât ile Keşf-i ħakâyıħve Mu °ârefe-i Zât

- 430 Neş'eyi sâħî idicek der meyân
Gitdi mecâz oldu ħaħîħat °ayân
- 14b 431 Şâi °re ħ ħâb oldu şafâ baħş-ı ser
28 Ma °niyi ma °nâda görür mu °teber
- 432 Neş'e peyâmı gelicek kûşene
Geldi teyaħħuz dil-i pür hûşına
- 433 Bezme cilâ virdi şafâ-yı ħadeħ
Ġulġul-ı mînâ vü şadâ-yı ħadeħ
- 434 Çıħmadı meyħ ore vü hûş-yârdan
Çıħdı şafâ sırrı ħadeħ-kârdan
- 435 Perde-i ħ ħâba toħınub çâr-gâħ
Nâ'ime sâz itdi hezâr intibâħ
- 436 Evce çıħub olmışiken ħâksâr
Mihre °urûç eyledi ol zerre-vâr
- 437 Ķülzüm-i taħħıka aħub buldı yol

Cûy idi ʿummâna ğarîķ oldu ol

438 Kaldı nâsûtde hiç zevk-i kâl
Eyledi lâhûte hayâl intikâl

439 Şavtta şamt üzere qarâr eyledi
ʿAql gelüb nefis firâr eyledi

440 Keyf-i ğam-alûd şühûd oldu kim
Kim dahî nâbûd-ı şafâ-yı etemm

441 Eyledi hûrşîd teʿârûf-i tulûʿ
Zerresi aşl oldu fûruĝı fûrûʿ

442 Kaldı taʿbîr-i menâm ʿayn ile
Şoĝbeti ser eyledi mâbeyn ile

443 Çıkdı mutâbık görilen vâkıʿa
Rûz-ı mülâkât ü şeb-i nâfiʿa

444 Kalkdı ayâĝ üstine şahv üzere hâl
Tayy-ı bisât eyledi Hʿab-ı Hayâl

Münâcât-ı li Cenâb-ı Kâdiye'l Hâcât

445 Ey iden icâd-ı sürûr u miĝen
Ĥalk eyle bîñ neşʿeyi bir neşʿeden

446 Zerreyi hûrşîd idüb itdiñ ʿıyân
Mihri dahî zerrede kıldıñ nihân

447 Âdemi kıldıñ bir avuç hâkden
Nefh-i hayât ile esîr-i beden

448 Şoñra hayât üzere atub zimmeti
ʿAqilla her nefse virüb şehveti

15a 449 Birde irâdet şoĝulub araya

- 29 Fülke seni urdı hevâ qaraya
- 450 Eylediñ ey Rabb-i cemâl ü celâl
Herkesi bir hâl ile meşgûf-ı bâl
- 451 Kimini ʿişmetle harîm âşinâ
Kimini şehvetle zemîm ibtilâ
- 452 Şehvete maḥşûr idüb eyyâmını
Baʿzısınıñ hayr idüb encâmını
- 453 Hʿab-ı saʿâdetle görüb kutlı fâl
Toğdı şafâ ile şabâh-ı hayâl
- 454 Kaldı faķat bütün efsürde dil
İtdi taḥaccür-imuḥ taşvîr-i gil
- 455 Şâm-ı nuḥûsetde girân-i hʿâbda
Kâm-ı yubûsetde hayâl-i âbda
- 456 Nefs-i hevâdan toyub uşanma
Geçdi nehâr uyķudan uyanmadı
- 457 Şeytanet-i nefis ile itdi gurûr
Oldı hevâ içre koy bî-ḥuzûr
- 458 Hâk-i mezelletde ķalub bî-nümâ
Toḥm-ı heves olmadı ḥâşıl nemâ
- 459 Mağfîret ister sebep âvareyim
Aña sebep müznib-i bî-ĉareyim
- 460 Reʿy-i vaḥîm ʿahde vefâ münʿadim
ʿAķl-ı saķîm emr-i Hüdâ *festekîm*
- 461 Ey keremi meymene-i ḥaş üʿâmm
Vey ķademi meysere-i feyz-i tâm
- 462 Hʿâb-ı kesâletden uyandır beni

Eski hayâlimden utandır beni

463 Kıl sihri ehemmi te'şîrde
Mağz-ı işâbet virüb ol tîrde

464 Vir gözimüñ yaşına feyz-i revân
Olsun o feyzile ter ü tâze cân

**Ḳudemâ-yı Şu'arâ-yı Benâmdan Ḥaḳḳı Beg Efendiniñ Lütphen
İhdâ Buyurduḳları Taḳrîz ile Tezyîn-i Ḥâtîme-i Aşâr Ḳılındı**

15b 465 Şâ'ir-i şîrîn zebân Ḥüsni Efendi kim anıñ
30 Ṭab'ıdır meşşâta-i ruḥsâr-ı ebkâr-ı süḥan

466 Mesnevi tarzında inşâd itdiḡi manzûme-
yi
Ḥırz-ı cân itse sezâ her şa'ir-i dâñâ-yı fen

467 Eyleyüb °atf-ı nazâr her beytine Ḥaḳḳı
anın
Eyledim taḳrîzine sür°at-i bi faẓl zü'l-
minen

**Şu'arâ-yı İrân ve Rûmıñ Fâzıl-ı Ma'ârif-Mendi Reşâdetlü Şeyḥ
Remzi Efendiniñ Taḳrîz-i Belîğidir**

468 Merḥabâ ey ḥüsñî-i ferrûḥ-ı ruḥ u ferḥunde
fâl
Âferîn ey tûtî-i ḥoş lehçe-i şîrîn maḳâl

469 Ḥikmet-i Loḳmân u Câlînûs u Eflâṭunı sen
Cem° idüb evrâḳa ḳoymıḡsın adın Ḥ'ab-ı
Ḥayâl

470 Ey zihî dîvân-ı dâniş kim Aristo-yı ḥakîm
°İlm-i ḥâlinden gerek kesb eylesün faẓl u
kemâl

471 Cevher-i gencine ma°nî ki naḳḳâd-ı cihân

Nağd-i câna sûd u sevdâsından eyler infi°âl

472 Kulle-i kâf-ı me°âni kim kemâl-i evcine
Yetmezer çil sâl pervâz itse simurğ-ı kemâl

473 Baħr-ı taħkîk-i me°âni kim kemâl-i ka°rına
Yetmez er ğavş eylese şad sâl-ı ğavvâş-ı
ħayâl

16a 474 Zâhiri çün ħâne-i zenbûr-ı manzûr u ħaķır
31 Bâtını dârü's-şifâdır şerbeti şehd-i zülâl

475 Şâhid-i ma°nâsı yüzden açsa ger bend-i
niķâb
Reşkden eyler °uĥârid mâh-ı ruħsârın helâl

476 Tûtîyâ-yı çeşm-i ebnâ-yı vaĥandır ger disem
°Ayıntâba tâb-ı °ayn oldı degil farz-ı muĥâl

477 Pârsâ-yı dehr imişsin ve °ârifi rûşen-i zamîr
Da°vâ-yı ħikmet saña şâħım ħelâl olsun
ħelâl

478 Ŧab-ıñ itmiş gülistânda bülbül-i şeydâyı
mât
Nâtıķañ şekkeristânda tûtî-i ğuyâ-yı lâl

479 Çarĥda tâ cilve eyler âfitâb u mâhtâb
Ĥâtırın âyînesine yetmesün gerd-i melâl

480 Yazdı Remzi Ŧab-ına gevher-feşân târîħ kim
Zîver oldı kâr-ĝâh-ı kevne bu Ĥab-ı Ĥayâl

Mûma-İleyhiñ Diger Târiħidir

481 Târiħ-i ĥastîm be Ĥab-ı Ĥayâl-i dil
Ender cevâb-ı ĝüft ki (ĥab-ı ĥayâl-i mâ)

16b °Ayıntablı Ĥüsni Efendiniñ leĥâ'if-i ĝarîbe-i

32 şi'riyeyi
Câmi° ve netîce-i meâli tezkiye-i ahlâka
medâr-ı nâfi°
olub bu kere tanzîm ve H°ab-ı Hayâl nâmıy-
la
tevsîm eylediği iş bu manzûme Ma°ârif
Nezâret-i
celîlesinden i°tâ buyurulan ruşsat
üzerine tab° olundu her bir kitâb
şatılan mağallerde furûht
olunmaktadır.
Tab° u neşri nâzımına maşşûşdur
Mekteb-i Şanayi°de tab° olunmuştur
fiyatı